

Ministerstwo Sprawiedliwości

Sekretarz Stanu

Arkadiusz Myrcha

BK-VII.0520.249.2026

Warszawa, 16 października 2026 r.

Pan

Włodzimierz Czarzasty

Marszałek Sejmu

Rzeczypospolitej Polskiej

Szanowny Panie Marszałku,

w odpowiedzi na interpelację nr **16840** w sprawie *praktyki stosowania zabezpieczenia roszczeń polegającego na ograniczaniu publikacji materiałów prasowych oraz ryzyka występowania mechanizmów typu SLAPP w Polsce*, którą złożył Pan Poseł Marcin Józefaciuk, przedstawiam następujące informacje.

Ad 1-8

Przekazuję dane statystyczne w postaci:

- ewidencji spraw cywilnych - powództwa zmierzające do stłumienia debaty publicznej tzw. powództwa SLAPP - w sądach rejonowych i okręgowych (załącznik nr 1);
- ewidencji spraw gospodarczych (z wyłączeniem zażaleń) – powództwa zmierzające do stłumienia debaty publicznej tzw. powództwa SLAPP - w sądach rejonowych i okręgowych (załącznik nr 2);
- ewidencji spraw z zakresu prawa pracy (z wyłączeniem zażaleń) – powództwa zmierzające do stłumienia debaty publicznej tzw. powództwa SLAPP - w sądach rejonowych i okręgowych (załącznik nr 3).

W sprawozdaniach statystycznych z działalności sądów powszechnych nie są gromadzone dane o liczbie wniosków o zabezpieczenie roszczeń w sprawach o ochronę dóbr osobistych.

Ad 9-11

W resorcie sprawiedliwości został przygotowany projekt ustawy, który ma na celu wdrożenie dyrektywy Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2024/1069 z dnia 11 kwietnia 2024 r. w sprawie ochrony osób, które angażują się w debatę publiczną, przed oczywiste bezzasadnymi roszczeniami lub stanowiącymi nadużycie postępowaniami sądowymi („strategiczne powództwa zmierzające do stłumienia debaty publicznej”) (Dz. Urz. UE L 1069 z 16.04.2024).

Projekt został uchwalony przez Sejm jako ustawa z 29 maja 2026 roku o szczególnych środkach ochrony w postępowaniu cywilnym osób uczestniczących w debacie publicznej (Dz. U. poz. 830)¹. Ustawa weszła w życie 8 lipca 2026 roku.

Wszelkie analizy, dotyczące bezzasadnych roszczeń lub roszczeń stanowiących nadużycie postępowania sądowe, określane również mianem „SLAPPów” znalazły swoje odzwierciedlenie w dokumentach towarzyszących procesowi legislacyjnemu, w tym w uzasadnieniu projektu i Ocenie Skutków Regulacji².

W odniesieniu do pytań Pana Posła, które odnoszą się do praktyki stosowania przepisów prawa przez sądy, wydawanych przez nie orzeczeń o zabezpieczeniu roszczeń i prawidłowości czynności procesowych sądu wyjaśniam, że prawidłowość stosowania przepisów przez sądy podlega ocenie w ramach kontroli instancyjnej. Nie odbywa się w trybie wytycznych, rekomendacji lub dobrych praktyk kierowanych do sądów.

Nadzór Ministra Sprawiedliwości nie obejmuje kontroli merytorycznych rozstrzygnięć sądów powszechnych, a czynności orzecznicze sądów podlegają wyłącznie kontroli

¹ <https://isap.sejm.gov.pl/isap.nsf/DocDetails.xsp?id=WDU20260000830>

² <https://www.sejm.gov.pl/sejm10.nsf/druk.xsp?nr=2488>;
<https://legislacja.rcl.gov.pl/projekt/12402950>

instancyjnej w ramach przysługujących stronom środków zaskarżenia. Czynności z zakresu nadzoru administracyjnego nie mogą wkraczać w dziedzinę, w której sędziowie i asesory sądowi są niezawisli (art. 9b ustawy – Prawo o ustroju sądów powszechnych).

Minister Sprawiedliwości nie posiada uprawnień do oceny prawidłowości decyzji procesowych sądu, jak też weryfikacji treści orzeczeń. Oznaczałoby to bowiem wkroczenie w sferę orzeczniczą, która należy wyłącznie do sądu. W zakresie przyznanych ustawowo kompetencji nie wydaje też stanowisk, co do stosowania przez sądy prawa procesowego, gdyż również jest to sfera orzecznicza sądów. Ingerencja w tę sferę naruszałaby zasadę trójpodziału władzy.

Minister Sprawiedliwości jako członek Rady Ministrów jest organem władzy wykonawczej, zaś stosowanie prawa procesowego to domena władzy sądowniczej. Nadzór sprawowany przez Ministra Sprawiedliwości w oparciu o art. 37f ustawy - Prawo o ustroju sądów powszechnych nie obejmuje kontroli postępowania w indywidualnych sprawach i wydawanych w ich toku orzeczeń. Nie obejmuje też ujednolicania linii orzeczniczej w drodze wydawania opinii prawnych, w tym wydania sądom wytycznych.

Z tych względów Ministerstwo Sprawiedliwości nie prowadzi analiz pod kątem wskazanym w interpelacji, ani nie wydaje wymienionych w niej wytycznych.

Ad 12-15

Kodeks postępowania cywilnego (k.p.c.) zawiera otwarty katalog środków zabezpieczenia roszczeń niepieniężnych. Odnośnie zabezpieczenia polegającego na zakazie publikacji materiałów prasowych, wskazać należy art. 755 § 2 k.p.c., zgodnie z którym: „w sprawach o ochronę dóbr osobistych zabezpieczenie polegające na zakazie publikacji może być udzielone tylko wtedy, gdy nie sprzeciwia się temu ważny interes publiczny. Udzielając zabezpieczenia, sąd określa czas trwania zakazu, który nie może być dłuższy niż rok. Jeżeli postępowanie w sprawie jest w toku, uprawniony może przed upływem okresu, na który orzeczono zakaz publikacji, żądać dalszego zabezpieczenia; przepisy zdania pierwszego

i drugiego stosuje się. Jeżeli uprawniony zażądał dalszego zabezpieczenia, zakaz publikacji pozostaje w mocy do czasu prawomocnego rozstrzygnięcia wniosku”.

Ocena, czy zachodzi sytuacja uzasadniająca zastosowanie danego środka zabezpieczającego należy do sądu orzekającego w granicach swobodnej oceny dowodów (art. 233 § 1 k.p.c.). Zawsze jest determinowana okolicznościami konkretnego przypadku. Sąd orzekający powinien odmówić udzielenia zabezpieczenia polegającego na zakazie publikacji, jeżeli zabezpieczeniu sprzeciwia się ważny interes publiczny nie tylko w przypadku, kiedy stroną pozwaną byłyby środki masowego przekazu, ale w odniesieniu do każdego podmiotu, jeżeli zabezpieczeniu sprzeciwia się ważny interes społeczny.

Sąd w postępowaniu o udzielenie zabezpieczenia ma swobodę w zakresie dokonania wyboru środka oraz czasu jego stosowania. Tym samym może w postanowieniu o udzieleniu zabezpieczenia wydać zakaz publikowania konkretnych informacji, co do których pozwany nie obalił domniemania bezprawności naruszenia dóbr osobistych. Wobec tego, to w interesie wnioskodawcy leży wykazanie, że nie występuje w sprawie ważny interes publiczny, który by uzasadniał odmowę udzielenia zabezpieczenia polegającego na zakazie publikacji.

W artyku 755 § 2 k.p.c. został nałożony na sąd również obowiązek określenia czasu obowiązywania zakazu publikacji. Wprowadzenie ram czasowych obowiązywania zakazu publikacji stanowi konsekwencję uznania przez Trybunał Konstytucyjny tego artykułu za niezgodny z Konstytucją RP³.

³ W uzasadnieniu wyroku z 9 listopada 2010 r. sygn. akt K 13/0 Trybunał Konstytucyjny stwierdził, że zakaz publikacji może obowiązywać przez wiele lat, a w sprawach o ochronę godności człowieka chodzi o szybkie rozpoznanie sprawy. Dlatego niezbędne jest czasowe ograniczenie zakazu publikacji, przy jednoczesnym wprowadzeniu instrumentów prawnych umożliwiających szybkie załatwianie spraw przeciwko środkom społecznego przekazu o ochronę dóbr osobistych. Udzielenie zabezpieczenia poprzez zakaz publikacji nie może być dłuższe niż rok. Uprawniony może przed upływem okresu, na jaki orzeczono zakaz publikacji, jeśli postępowanie jest w toku, wystąpić z wnioskiem o udzielenie dalszego zabezpieczenia. Przy czym jeśli uprawniony zażądał dalszego zabezpieczenia, zakaz publikacji pozostaje w mocy do czasu prawomocnego rozstrzygnięcia wniosku.

W sprawie zabezpieczenia polegającego na zakazie publikacji przepisy k.p.c. przewidują zatem szczególne rozwiązania. Gwarantują one ochronę wolności słowa w ramach postępowań zabezpieczających i nie wymagają wprowadzania w tym zakresie zmian.

Ocena, co do zastosowania danego środka zabezpieczenia zależna jest od stanu faktycznego konkretnej sprawy sądowej. Dlatego decyzja w tej sprawie należy wyłącznie do sądu orzekającego. Obecnie obowiązujące przepisy nakazują już sądowi orzekającemu przeprowadzenie weryfikacji, czy ważny interes publiczny nie sprzeciwia się zastosowaniu danego rodzaju środka zabezpieczenia. Wobec tego nie są planowane zmiany legislacyjne proponowane w interpelacji.

Ad 16

Tak, jak wspomniano wcześniej, ustawa z dnia 29 maja 2026 r. o szczególnych środkach ochrony w postępowaniu cywilnym osób uczestniczących w debacie publicznej weszła w życie 8 lipca 2026 r. Nowe przepisy wprowadziły unijne standardy ochrony przed pozwami SLAPP. Wykroczyły przy tym poza minimalne wymogi, gwarantując szerszą ochronę wolności słowa oraz uczestników debaty publicznej.

To ważny krok w kierunku wzmocnienia ochrony wolności słowa, prawa do publicznej debaty oraz usprawnienia wymiaru sprawiedliwości w Polsce. Nowe przepisy wprowadzają m.in.:

- możliwość oddalenia lub odrzucenia pozwu już na wstępnym etapie, jeśli sąd uzna go za oczywiście bezzasadny lub nadużycie prawa procesowego;
- obowiązek powoda do wykazania, że powództwo nie ma na celu blokowania debaty publicznej;
- trzy miesiące na decyzję sądu w sprawach dotyczących oczywiście bezzasadnych pozwów;
- katalog przesłanek wskazujących na charakter SLAPP pozwu, m.in. wygórowane roszczenia finansowe czy działania utrudniające obronę;
- możliwość nałożenia kaucji na powoda i pełnego pokrycia kosztów postępowania przez inicjującego bezzasadny proces;

- wysokie grzywny za nadużywanie systemu sądowego, sięgające nawet 100-krotności minimalnego wynagrodzenia;
- obowiązek publikacji przegranej sprawy na koszt powoda;
- szerszą rolę organizacji pozarządowych wspierających pozwanych.

Zachęcam do zapoznania się z komunikatem Ministerstwa Sprawiedliwości na temat ww. ustawy⁴ oraz zakładką poświęconą ochronie przed pozwami typu SLAPP⁵.

Z wyrazami szacunku

Arkadiusz Myrcha

Sekretarz Stanu

/podpisano elektronicznie/

⁴ https://www.gov.pl/web/sprawiedliwosc/nowy-rozdzial-w-ochronie-wolnosc-slowa-i-debaty-publicznej?fbclid=IwY2xjawUUxYNwZG9mBWV4dG4DYWVtAjEwAGJyaWQRMFdZUFNUTG1FNEgxTEtrY3NzcnRjBmFwcF9pZBAyMjIwMzcxNzg4MjAwODkyAAE5AtCKyxowKh_2NJ4nummxiA8TYVZQc2qoBIPd1TLmVr6K095MYpBTwxKpaQ_aem_cjRxeD5OIg1mXhIkMeVcJQ

⁵ <https://www.gov.pl/web/sprawiedliwosc/ochrona-przed-slapp>